

TÜRK KADINLAR BİRLİĞİ

Haber Bülteni

"Şuna kani olmak lazım ki, dünya yüzünde
gördüğümüz her şey kadının eseridir."

Mustafa Kemal ATATÜRK

ARALIK 2007

SAYI: 132

5 ARALIK SEÇME VE SEÇİLME HAKLARIMIZI ELDE ETMEMİZİN 73. YILDÖNÜMÜNDE "HAKLARIMIZDAN VAZGEÇMEYECEĞİMİZİ, ATAMIZIN YOLUNDAN AYRILMAYACAĞIMIZI" NEVŞEHİRDEN HAYKIRDIK

Türk Kadınının Seçme ve Seçilme Hakkının Elde Edişinin 73. yıldönümü Nevşehir'de kutlandı. Türk Kadınlar Birliği Nevşehir Şubesi'nin düzenlediği ve Türkiye'nin dört bir tarafından gelen 300'ü aşkın kadın temsilcinin katıldığı törenlere resmi ve özel kuruluşlar büyük ilgi gösterdi.

Türk Kadınının Seçme ve Seçilme Hak-

kını Elde Edişinin 73. Yıldönümü nedeniyle Nevşehir Şubemiz tarafından TKB Nevşehir Şube Başkanı Nuriye Arar Başkanlığı'nda gerçekleştirilen etkinlik 2 gün boyunca zengin bir program çerçevesinde kutlandı.

Program çerçevesinde Nevşehir Valisi, Nevşehir Belediye Başkanı ziyaret edildi. Bando eşliğinde tüm Türk Kadınlar Birliği temsilcilerinin ve üniversite öğrencilerinin katıldığı Atatürk yürüyüşü yapıldı. Ulu Önder Atatürk'ün anıtına Türk Kadınlar Birliği Genel Başkanımız Sn. Av. Sema Kendirci ve TKB Nevşehir Şube Başkanı Nuriye Arar tarafından çelenk konuldu.

4 Aralık 2007 günü 23 şube başkanının katılımıyla Türk Kadınlar Birliği Başkanlar

Kurulu yapılarak, ülkemizdeki sorunlar üzerine tartışıldı. Çözüm önerileri, üzerinde kuruldu.

CEDAW (Kadına Karşı Her Türü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi) hakkında bilgi verildi.

5 Aralık 2007 günü program çerçevesinde Nevşehir Kültür Merkezinde Genel Başkanımız Av. Sema Kendirci, Prof. Dr. Nimet Karakař ve Ayşenur Yazıcı'nın katıldığı panel gerçekteştirildi. Konuşmacılar ülkemizde yaşanan kadın sorunları hakkında bilgiler sundu.

5 Aralık Yemeği

Nevşehir Valisi ve eşi tarafından etkinliğe katılan tüm katılımcı başkan ve üyelerinin yanı sıra Nevşehir'linin üst düzey yöneticilerine, "Türk Gecesi" adı altında ülkemizin çeşitli yörelerinden folklor ve halk dansları gösterisinin yapıldığı bir yemek sonrası oturum gerçekteştirildi. Bütün katılımcılar, büyük ilgi gösterdiler.

AİLE İÇİ ŞİDDETE SON KONFERANS 2007

İstanbul, 7-8 Aralık 2007
Zeliha DOĞAN YEŞİL

HÜRRİYET'İN önderliğinde yürütülen Aile İçi Şiddete Son Kampanyası üçüncü yılını bitirirken, Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu, CNN Türk, Çağdaş Eğitim Vakfı ve İstanbul Valiliği'nin desteğiyle dün başlayan, bugün de sürecek 'Aile İçi Şiddete Son Konferans 2007'de, aile içi şiddet ve medya tartışıldı.

Aile İçi Şiddete Son Konferans 2007'nin açılış konuşmasını yapan **Hürriyet Gazetesi İcra Kurulu Başkanı Vuslat Doğan Sabancı**, altı haftada 500 çağrı gelen Acil Yardım Hattı'nın kadın ve çocukların hayatlarını kurtardığını belirtti, özel sektör, devlet, valilikler, belediyeler ve gönüllülerden destek istedi.

Sabancı, altı hafta önce hizmete başlayan Acil Yardım Hattı'na gelen 500 çağrıdan örnekler vererek şöyle dedi: "İlk defa bu konferansta umut dilini kullanmak istiyorum. Somut adımlar atılıyor. Türkiye'de bu konuda iyiye gidiliyor, birçok mücadele veriliyor ve bunların meyvesini görüyoruz. Birkaç hafta evvel Türkiye'de bir araştırma yapıldı ve her üç kadından birinin şiddet gördüğü ortaya çıktı. Hürriyet Gazetesi farklı bir çizgi izledi ve 'Her üç kadından biri şiddet görüyor' yerine 'Her üç erkekten biri şiddet uyguluyor' dedi. Şu ana kadar hepimizin doğal refleksi şöyleydi: Kadın şiddet görüyor, dolayısıyla acınacak durumda. Kültürümüzde yaygın bir şey daha var: 'Benden nefret et ama bana acıma.' Yani, acınacak durumda olmak utanılacak bir şeydir. Sorununu sakla, içine kapa ve söyleme. O kadını utandırmak, acınacak hale getirmek yerine erkeğe kafamızı çevirip, şiddet gösterdiği için utanacak ve bununla mücadele etmesi için cesaretlendirecek hale getirmeliyiz."

KONFERANSTA ev sahipliği yapan **Bahçeşehir Üniversitesi Rektörü Deniz Ülke Arıboğan da, 'devrimci bir çaba' olarak gördüğü konferansı,** "Şiddeti gören kadar şiddeti uygulayan da aslında acınacak halde. Mutsuz bir ortama mahkûm ediyor kendisini ve konuşabileceği başka bir dil olmadığı için de bunun sıradan ve doğal bir şey olduğuna inanıyor. Şiddet bir dildir. Başka bir dilin öğretilmemiş olmasından kaynaklanan bir durumdur. Bu konuda erkekler gerçekten acınacak haldedir ve kendi konumlarının da farkında değildirler. Bu sorunun aşılması için eğitim gerekmektedir. Medyanın hepimize yeni bir dil öğretmek, yeni kurallar ve değerler aşılayabilmek için çok ciddi sorumluluğu olduğunu düşünüyorum." Sözleriyle değerlendirdi.

ÇAĞDAŞ Eğitim Vakfı Başkanı Gülseven Yaşer ise, sığınma evleri ihtiyacının aciliyetinin altını çizerek, "Doğdukları anda kız ve erkek çocukların yaşama şansları eşittir. 5 yaşına gelen kız çocukların ölüm oranı aynı yaşa gelen erkek çocukların ölüm oranının iki katı oluyor. Ne yazık ki bunun nedeni biyolojik farklılık değil. Gıdanın, bakımın, ilginin, kız ve erkek çocuk arasında eşit dağılmaması. Aile İçi Şidde-

te Son Kampanyası örnek bir projedir. Geçtiğimiz hafta Muş'ta bir ilköğretim okulunun açılışına gittik. Muş Belediye Başkanı bize Muş'ta acilen kadın sığınma evine ihtiyaç olduğunu söyledi. Bu, projenin doğru yolda olduğunu gösteren bir örnek." Dedi.

'Aile İçi Şiddete Son Konferans 2007'de, Birleşmiş Milletler (BM) Nüfus Fonu Türkiye Temsilcisi Dr. Peer Sieben de bir konuşma yaptı. Kadına karşı şiddetin zamanın en büyük insan hakkı skandalı olduğunu söyleyen Sieben, kadına karşı şiddetin hiçbir siyasi ve ekonomik sistem içinde sınırlı kalmadığını belirterek, "Bu, dünyada tüm toplumlar da vardır. Sınır tanımayan bir faaliyettir. Cinsiyet, ırk, kültür tanımaz" dedi. 2002'de Avrupa Konseyi'nin kadına karşı şiddeti önemli bir ölüm ve sakatlık sebebi olarak ilan ettiğini belirten Sieben, "Dünyada 3 kadından birinin hayatı boyunca şiddete maruz kalacağını biliyoruz. Avrupa Birliği'nde 5 kadından biri şiddete maruz kalıyor. Hollanda'da tüm kadınların 20 60 yaş grubunda yüzde 21'i fiziksel taciz olayı bildirmiştir. Yüzde 11 oranında aktif cinsel saldırıya maruz kalmışlardır. 1994'te Aile Araştırma Enstitüsü tarafından yapılan araştırma erkeklerin bildirimine dayalıydı. Kadınların yüzde 34'ü şiddete maruz kalıyordu. 2003'te yapılan araştırmaya göre kadınların yüzde 39,2'si esni dövmenin açıklanabilir bir durum olduğuna inanıyordu. Kadın fazla para harcarsa, yemeği yakarsa, cinsel ilişkiyi reddederse, çocuklarına ilgi göstermezse o zaman dayak açıklanabilir diye düşünüyorlar. 15-19 yaş grubu kadınlara aynı şey sorulduğunda yüzde 63 oranında eşin dövülmesinin açıklanabilir gerekçelerinin olduğunu söylediler. Bu rakamlar sorunun büyüklüğünü gösteriyor."

Kadına karşı şiddet sorunu ile ilgili Devlet tarafında çok büyük taahhütlerin olduğunu belirten Sieben şunları söyledi: "İçişleri Bakanlığı ile Kadın ve Aile Sorumlu Bakanlık arasında imzalanan protokol, şiddeti engelleme konusunda polisin rolünü ve gerekli prosedürleri tanımlar. 40 bin polisin bu konuda çalışma şeklini belirler. Özel sektörle işbirliği yapılarak farkındalık yaratılması sağlanmıştır. AB desteğiyle program devam etmekte. Türkiye çapında 8 kadın merkezi destekleniyor. Kadın haklarının korunması konusunda gerekli mevzuat değişikliklerini yapmak gerekiyor. Altyapısal ve mali destek gibi. Sığınaklar, telefon hattı, hastane ve polis merkezinde özel birimler arttırılmalı. Şiddet bir suçtur ve insan hakları ihlalidir. Kadına karşı şiddeti durdurun. Bu konuda özel sektörün katkısı çok önemli. Son 3 yılda Aile İçi Şiddete karşı çok başarılı bir şekilde Hürriyet Gazetesi ile dayanışma içindeydik. Umarım bu dayanışma başka özel sektör dayanışmalarına da örnek olacaktır. Aileler kadın haklarından ödün vermeden korunabilsin."

'AİLE İÇİ ŞİDDET'TE MEDYANIN ROLÜ TARTIŞILDI

AİLE İÇİ ŞİDDETE SON KONFERANSI'NIN DÜNKÜ İLK OTURUMUNDA MEDYANIN TUTUMU ELE ALINDI. Milliyet Gazetesi Yayın Danışmanı Nurcan Akad, aile içi şiddet haberlerinin gündeme getirilmesinin farkındalık yarattığını belirterek, "Hürriyet'in bu çalışması büyük bir başarı. Keşke Milliyet de içinde olsa" dedi. **NTV Editörü Çiğdem Anad** ise medyanın şiddeti körüklediğini savunarak, "Hürriyet'in bu kampanyasıyla bütün habercilerin bu konuda daha duyarlı olduğunu düşünüyorum" diye konuştu.

AİLE TERÖRİZMİ Güney İspanya Gazeteciler Derneği Başkanı Ana Carjaval ise, İspanya'da, kocasının kendisini dövdüğünü ekranda anlatan Anna Ortis'in ertesini gün kocası tarafından yakıldığı 1997'nin dönüm noktası olduğunu anlattı. Ortis, "O andan itibaren kadının öldürülmesinin, dövülmesinin aile içinde kalacak sorun olmadığını anladık. Kadına karşı şiddet, aile terörizmi olarak görülmeli" dedi.

AİLE İÇİ ŞİDDETE SON kampanyası mimarlarından **Hürriyet Gazetesi Kurumsal İletişim Direktörü Temuçin Tüzecan**, aile içi şiddetle mücadelenin gelecekte de Hürriyet'in temel konusu olacağını söyledi. Tüzecan, "Hürriyet'in patronu da bir kadın ve bu konuda çok tutkuları olan bir kadın. Güçlü ve etkin konumunu bu sorunun çözümünde kullanmakta kararlı" dedi.

Şiddet konusunda kesinlikle tarafız

HÜRRIYET Gazetesi ve Aile İçi Şiddet Haber Klavuzu'nun editörü Sefa Kaplan da, sosyal sorumluluk ve daha iyi gazetecilik için yola çıktıklarını söyledi ve "Haberde ırkçılık, ayrımcılık yapılmayacak, aile içi şiddet, çocuklara yönelik

cinsel taciz meşrulaştırılmayacak. Biz bu konularda tarafız" dedi.

Almanya'da 1 milyon kişiye ulaşıldı bile

AİLE İÇİ ŞİDDETE SON Kampanyası Almanya Koordinatörü Ayhan Can ise, 22 Mayıs 2005'te başlatılan kampanyada, gönüllü uzmanlar, interaktif eğitim seminerleri ve Hürriyet yayınlarıyla doğrudan 15 bin, dolaylı olarak 1 milyon kişiye ulaştıklarını söyledi. Can, Acil Yardım Hattı'nın önemini altını çizdi.

AİLE İÇİ ŞİDDETE SON Konferans 2007'de, Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanı Nimet Çubukçu da bir konuşma yaptı. Kadına yönelik şiddetin insanlık suçu olduğunu belirten Bakan Çubukçu, bugüne kadar hasas gören kadınları tedavi etmeye çalıştıklarını belirterek, "Oysa, bu bir hastalıksa, erkeklerin tedavi olması gerektiğini düşünüyoruz" dedi. Ailenin Korunması Kanunu'nda psikolojik tedavi zorunluluğu getirildiğini belirten Bakan Çubukçu, "Gerçekten bir duyarlılık eseri olarak gördüğüm Hürriyet Gazetesi'nin hazırladığı şiddet konusundaki bu çalışma son derece önemli" diye konuştu.

ERKEKLERE EĞİTİM Çubukçu, eğitim konusunda yapılanları da şöyle aktardı: "Her yıl 420 binin üzerinde silah altındaki er ve erbaşın 600 garnizonda afişlerle eğitilmesi çok önemli. Çünkü çoğu evlenmemiş oluyor. Bugüne kadar kadınlar bilinçlendirildi. Asıl bilinç düzeyi yükseltilmesi gerekenler erkekler. Çünkü şiddet uygulayan, tedavi olması, utanması, caydırılması, eğitilmesi gereken erkekler."

Anayasa Platformu Ulusal Çalıştayı Sonuçları Açıklandı

TOBB, TISK, TÜRK-İŞ, HAK-İŞ, KAMU SEN, TESK, TBB, TÜSİAD, MÜSİAD, ASKON, KA-DER, KAĞIDER, MEMUR-SEN, TUSKON, TÜGİAD, TÜGİK, TÜRKONFED, TVYD ve Anayasa Kadın Platformu'nun oluşturduğu Anayasa Platformu Girişimi tarafından düzenlenen Anayasa Platformu Ulusal Çalıştayı'nın sonuçları açıklandı.

Çalıştay sonuçlarının açıklandığı basın toplantısında Anayasa Platformu Girişimi adına konuşan TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, "Bu sürecin gerçek sahipleri kamuoyunun ve toplumun kendisidir. Bizlerin rolü, sürecin yürümesi için gerekli adımları atmak ve tartışmaya, doğru ortamı sağlamaktan ibarettir. Anayasa yapım sü-

recine, siz ne kadar sahip çıkarsanız anayasa o kadar sizin olur" dedi.

SONUÇ RAPORU ÖZETİ

1. Anayasa bireyi esas alan bir anlayışla kaleme alınmalıdır.

2. "Eşitlik" ilkesine ilişkin sonuçlar:

a. Tüm vatandaşlar kanun önünde eşittir hükmü Anayasada muhafaza edilmelidir, hiçbir gerekçeyle ayrımcılık yapılmamalıdır.

b. Engellilerin, yaşlıların, gençlerin ve çocukların hakları bu konudaki uluslararası sözleşmeler uyarınca öncelikli olarak korunması güvence altına alınmalıdır.

c. Kadın-erkek eşitliğinin uygulamada da

hayata geçirilmesini sağlayacak anayasal tedbirler alınmalıdır. Bu amaçla, özellikle kadınlar açısından sosyal ve siyasi alanda "pozitif ayrımcılık" ilkesinin etkin bir biçimde uygulanmasını sağlayacak nitelikte anayasal düzenlemeler yapılmalıdır.

3. Temel hak ve özgürlüklere ilişkin sonuçlar:

a. Temel hak ve özgürlüklere ilişkin kısıtlamalar net tanımlamalarla yapılmalıdır.

b. Başta "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi" ve "Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi" olmak üzere Türkiye'nin taraf olduğu temel hak ve özgürlüklere ilişkin sözleşmelerin hükümlerine aykırı kısıtlama yapılmamalıdır.

c. Düşünce, ifade ve basın özgürlükleri etkin biçimde teminat altına alınmalıdır.

d. Okul öncesi eğitim ve 12 yıllık temel eğitim zorunlu olmalıdır. Herkes bu haktan eşit ve ücretsiz olarak yararlanmalıdır. Bu hak ebeveynler dahil hiç kimse tarafından engellenmemelidir.

e. Kamu çalışanlarının toplu sözleşmeli, grevli, sendikal hakları tanınmalıdır.

f. Sosyal devletin bir gereği olarak sosyal güvenlik hakkı tüm çalışanlara eşit biçimde sağlanmalıdır.

g. Sürdürülebilir bir çevrede yaşama hakkı ile canlı ve cansız varlıkların "sürdürülebilir yaşamı" güvence altına alınmalıdır.

4. Seçme, seçilme hakkı ve siyasi partilere ilişkin sonuçlar:

a. Seçmenle temsilcileri arasındaki bağların güçlendirilmesini sağlayacak tedbirler alınmalıdır. (Bu amaçla, iki turlu dar bölge seçim sistemi düşünülebilir).

b. Mevcut seçim sistemi korunacaksa ülke barajı temsilde adaleti sağlayacak şekilde yeniden düzenlenmelidir.

c. Anayasa'da; "demokratik devlet" ilkesinin tam anlamıyla uygulanmasını ve siyasi katılımın bireyler ve sivil toplum örgütleri düzeyinde teşvik edilip artırılmasını sağlayacak hükümlere yer verilmelidir.

d. Kamu çalışanlarına siyaset yapma hakkı verilmelidir.

e. Siyasi partilerde demokratik işleyiş anayasal güvence altına alınmalı, partilerin finansmanı şeffaflaştırılmalıdır.

5. Yasama ve yürütme organlarının yapısı, işleyişi, görev ve yetkilerine ilişkin sonuçlar:

a. Kuvvetler ayrılığı ilkesi, yasama ve yürütme organları arasındaki ilişkilerde bir tarafın diğerine üstünlüğünü engelleyecek biçimde yeniden tanımlanmalıdır.

b. Yasama organının iki meclisli olarak yeniden düzenlenmesi düşünülebilir.

c. Kürsü dokunulmazlığı hariç milletvekili dokunulmazlığı kaldırılmalıdır.

d. Cumhurbaşkanı'nın yetkileri sınırlandırılmalıdır.

e. Yerel yönetimler güçlendirilmeli; aynı ölçüde "hesap sorulabilirliği", "şeffaflığı" ve "katılımcılığı" artırılmalıdır.

f. Üniversitelerin bilimsel, mali ve idari özerkliği sağlanmalıdır.

g. YÖK, RTÜK, Rekabet Kurulu, BDDK, EPDK ve benzeri düzenleyici ve denetleyici kurumlar anayasal güvence altında bütünüyle özerk bir yapıya kavuşturulmalıdır.

6. Yargı organının yapısı, işleyişi, görev ve yetkilerine ve "Hukuk Devleti" ilkesine ilişkin sonuçlar:

a. Yargı bağımsızlığının sağlanması amacıyla hakimlik teminatı anayasada muhafaza edilmelidir.

b. Hakim ve savcılara ilişkin mesleğe alma, denetim ve özlük konularının "Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulu" tarafından yürütülmesi sağlanmalıdır.

c. "Hukuk Devleti"nin güvencesi olan yargı bağımsızlığı tam olarak sağlanmalı, Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulu'na siyasi müdahale olmamalı, Kurul üyeleri hakim ve savcılar tarafından seçilmelidir.

d. Yargılama sistemindeki ayrıcalıklar kaldırılmalıdır.

e. "İddia" ve "Savunma" makamlarının eşit konumlanması sağlanmalı; Anayasaya "Savunma bağımsızdır ve yargının kurucu unsurudur." hükmü konularak savunma makamı anayasal güvenceye alınmalıdır.

f. İdari yargıda birlik sağlanmalıdır.

g. İdarenin bütün işlem ve eylemleri istisnasız yargı denetimine tabi olmalıdır.

h. "Kamu Denetçiliği" (Ombudsperson) anayasal bir kurum haline getirilmelidir.

7. Meclise tasarı sunma ve kanunların Anayasaya aykırılığı iddiası ile Anayasa Mahkemesi'ne başvurma hakkı, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve meslek örgütlerine de tanınmalıdır.

8. Anayasanın ekonomik boyutuna ilişkin sonuçlar:

a. Ekonomik istikrarı ve iyi işleyen bir piyasa mekanizmasını esas alan bir ekonomik model "Sosyal Devlet" ilkesi de gözetilerek anayasada düzenlenmelidir.

b. Tarım, sanayi, ticaret ve hizmet sektörlerinde piyasaların işleyişinin yetersiz kaldığı veya bölgesel dengesizliklerin baş gösterdiği hallerde tarımsal destekler başta olmak üzere, etkin bir devlet yardımları sisteminin hayata geçirilmesi için devletin gerekli önlemleri alması anayasal güvence altına alınmalıdır.

c. "Ekonomik Sosyal Konsey" anayasal bir kurum haline getirilmelidir.

d. Kamu kaynağı kullanılan bütün bütçeler hesap sorulabilirlik esasına dayanılarak, şeffaf ve denetime açık olmalıdır.

10 Aralık İnsan Hakları Günü...

**İnsan hakları yeryüzünün en barışçıl si-
lahıdır; bizi korur. Kurallar gibidir; nasıl
davranacağınızı bize söyler. Yargıçlar gibi-
dir; ona başvurabiliriz. Duygular gibi soyut-
tur ama duygular gibi herkese aittir. Ve her
ne olursa olsun hep vardır. Tıpkı doğa gibi-
dir; ortadan kaldırılamaz. Tıpkı ruh gibidir;
yok edilemez. Zamana benzer; zengin ve fa-
kir, yaşlı ve genç, siyah ve beyaz, uzun ve kı-
sa hepimize aynı biçimde davranır. Bize say-
gı sunar ve bize de başkasına saygı duyma
sorumluluğunu yükler. İnsan hakları, insan
olmanın kazandırdığı haklardır; başkası ta-
rafından verilen bir söze ya da teminata
bağlı olarak ya da satın alarak elde ettiği-
miz haklar değildir. İnsan hakları, insan
olmamızın ve insan onurumuzun doğal bir
sonucudur.**

İnsan onuru ve eşitlik, insan hakları fikri-
nin merkezinde yer alan iki temel değerdir. Büt-
tün insanların eşit olması, insan haklarını evren-
sel kılar, insan hakları daha iyi ve onurlu bir ya-
şam için gerekli olan temel standartlar tanımlan-
dığında anlaşılabilir.

İnsanların ve toplumların yaşamlarını in-
san onuru ve eşitliği temelinde birlikte sürdüre-
bilmeleri için gerekli olan değerler ise özgürlük,
adalet, ayrımcılık yapmamak, başkalarına saygı
göstermek, hoşgörü ve sorumluluktur.

Ayrımcı gözetmeksizin herkes insan hakları-
na sahiptir; suçlular, devlet başkanları, çocuklar,
kadınlar, erkekler, Afrikalılar, Avrupalılar, Asyalı-
lar, mülteciler, işsizler, özel kuruluşlarda çalış-
anlar, öğretmenler, sanatçılar, işçiler... **Çünkü
herkes insandır.** İnsan haklarının gücü, herke-
se eşit davranılması ilkesinden gelir.

İnsan hakları bizim için vardır ve insan
haklarının tümüne saygı duyulması bizim hakkı-
mızdır. Kişisel haklarımız, fiziki ve ahlaki bütün-
lüğümüzü korur ve kişilerin kendi düşünce, din
ve inançlarını korumalarına izin verir. Eşitlik ve
özgürlük hakkı, düşünce ve ifade özgürlüğü, di-
ni vecibelerini yerine getirme özgürlüğü, işken-
ce görmeme ve öldürülmeme hakları gibi.

İşkence, kötü ve insanlık dışı muamele ya
da cezalandırma, hiçbir biçimde haklı çıkarıla-
maz ya da hukuken veya ahlaken savunulamaz.
"Emir almış olmak" da mazeret olarak kabul edi-
lemez. İşkence görmeme hakkı, hiç bir koşulda

askıya alınamayacak, istisnası ve sınırlaması ol-
mayan mutlak bir haktır.

**Düşünce, vicdan ve din özgürlüğüne
ilişkin haklar**, kişilerin düşünce ya da inanç de-
ğiştirme özgürlüğü ile din ya da inancını tek ba-
şına ya da topluca ve açıkça ya da özel olarak ya-
şama ve açıklama özgürlüğünü içerir. Müslüman,
Katolik, Ortodoks, Yahudi, Ateist ne olursa olsun
herkesin eşit haklara sahip olması gerektiğini
belirtir. **Medeni haklarımız**, yasal ve siyasal
sistem içinde keyfi uygulamalara maruz kalma-
mamızı sağlar. Örneğin: Keyfi gözetim ve tutuk-
lanmaya karşı korunma, mahkeme tarafından
suçlu olduğuna karar verilene kadar masum sa-
yılma hakkı, itiraz hakkı gibi. **Siyasi haklarımız**
toplumsal yaşama katılmak için gerekli olan hak-
larımızdır. Oy kullanma hakkı, siyasi partilere
katılma hakkı, özgürce bir araya gelme ve top-
lantılara katılma hakkı, bilgiye erişme hakkı ve
düşünceyi ifade etme hakkı gibi. **İnsan onuru**,
medeni ve siyasal hakların verdikleriyle sınırlan-
dırılmaktan çok daha ötededir, insanların temel
gereksinimlerini nasıl karşılayacaklarını ve bir-
likte nasıl çalışacaklarını düzenleyen haklarımız
vardır. Bu haklar, **eşitlik ilkesi ile sosyal ve
ekonomik araçlara erişimin garanti altına
alınması** ilkesine dayanırlar. Özgürlükten yok-
sun bırakılmak nasıl hoş görülemezse, aşırı yok-
sulluk içinde bırakılmak da aynı biçimde hoş ge-
rülemez. Bu nedenle sosyal ve ekonomik hakları
savunmak son derece önemlidir. Avrupa İnsan
Hakları Sözleşmesi devletlere, çalışma koşulları,
adil ücret, grev, iş alanında kadın ve çocukların
korunması gibi 23 toplumsal ve ekonomik hakkı
güvence altına almalarını önerir.

Ekonomik haklar, yalnızca çalışma, yeterli
yaşam standardına sahip olma hakkını, konut
hakkını ve emeklilik hakkını içermez. Aynı za-
manda insan onurunun korunması için maddi
güvencenin gerekli olduğunu, anlamlı bir işin
yokluğu ya da yeterli bir barınağa sahip olmama
durumunun insan onurunun zedelenmesine yol
açtığını kabul eder.

Sosyal haklarımız toplumsal yaşama tam
katılım için gerekli olan haklardır. Öncelikli ola-
rak eğitim hakkını, aile kurma ve sürdürme hak-
kını, sağlık hakkını, ayrımcılıktan korunma hak-
kını içerir. Kim olursak olalım, toplumsal ya da
ulusal kökenlerimiz ne olursa olsun, kadın ya da

erkek olalım, **eğitim hepimizin hakkıdır**. Ana ve babaların çocukları için düşüncelerine ve inançlarına uygun bir eğitim verme hakkına saygı gösterilir. Ancak doğal olarak bu eğitimde çocuğun haklarını zedeleyici hiçbir unsur bulunmamalıdır. **Kültürel haklar**, kendi kültürel birikimi ile toplumun kültürel yaşamına özgürce katılma hakkını ve bu kültürü gelecek nesillere aktarabilmek için eğitim hakkını kapsar. Yine de kültürel olarak sınıflanmayan diğer birçok hak, özellikle toplum içinde azınlıkta kalan gruplar için öznel kültürlerini korumak açısından son derece önemlidir. Örneğin; ayrımcılığa uğrama ve kanunlar karşısında eşit biçimde korunma hakkına sahip olmak gibi. Bu hak ve özgürlükler; cinsiyete, ırka, renge, dile, dine, siyasal ya da başka düşünceye, toplumsal ya da ulusal kökene, azınlık olmaya, servete ya da diğer tüm durumlara dayanan herhangi bir ayırım gözetmeden sağlanmalıdır. Hepimiz insan haklarını korumalıyız. Ulusal ve uluslararası düzenlemeler

ve/veya kamu otoritesini kullananlar insan hak ve özgürlüklerini kısıtlayabilirler. Ancak hiç kimse bu kısıtlamaların evrensel insan hakları normlarını ihlal ettiğine işaret etmezse, haklarımızın ihlali devam eder. Bireyler olarak, kendi yaşamlarımızda başkalarının haklarına saygı göstermenin yanı sıra, kamu otoritelerinin ve diğerlerinin faaliyetleri üzerinden gözümüzü ayırmamalıyız. Koruyucu sistemler bizim için vardır. Biz de bunları kullanmalı ve gelişimine katkıda bulunmalıyız.

İnsanın değişimi ve gelişmesinin sonucunda **10 Aralık 1948 yılında yayınlanan İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi** doğmuştur. Türkiye, Birleşmiş Milletlerin kurucu üyelerinden birisi olarak İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'ni ilk onaylayan ülkeler arasında yer almış ve insan hakları konusundaki önemli sözleşmelerin büyük bölümüne taraf olmuştur.

Türk kadınının seçme ve seçilme hakkının 73. yıldönümü

Seçme ve seçilme hakkına 73 yıl önce kavuşan Türk kadını, bugün TBMM'de 50 kadın vekille temsil ediliyor. Türk kadını, 5 Aralık 1934 yılında genel seçimlere katılma, milletvekili seçme ve seçilme hakkına kavuştu.

Kadınların siyasal haklarına ilişkin Anayasa ve Seçim Kanunu'nda değişiklik öngören Başbakan İsmet İnönü ve 191 milletvekilinin yasa önerisi TBMM'de 5 Aralık 1934'te görüşüldü. Yapılan oylamada, 317 üyeli Meclis'te, oylamaya katılan 258 milletvekilinin tamamının oyuyla değişiklik önerisi kabul edildi.

Türk Kadınlar Birliği, bu önemli kazanım nedeniyle 7 Aralık 1934'de Beyazıt Meydanı'nda büyük bir kutlama mitingi düzenledi. 8 Şubat 1935'de yapılan genel seçimlerde **Mebrure Gönenç, Sabiha Gökçül, Şekibe İnel, Huriye Öniş Baha, Dr. Fatma Memik, Nakiye Elgün, Fakihe Öymen, Satı Çırpan, Ferruh Güpgüp, Bahire Bediş Morova, Mihri Pektaş, Meliha Ulaş, Fatma Esma Nayman, Sabiha Görkey, Seniha Hızal, Benal Nevzat Arıman, Türkan Örs Baştuğ** TBMM'ye girdi. Ara seçimlerde Hatice Özgener'in de milletvekili seçilmesiyle 5. dönem TBMM'de 18 Türk kadını yer aldı.

1935 genel seçimlerinde yüzde 4.6 olan kadınların parlamentoda temsil oranı, 2007 genel seçimlerinde 50 kadının TBMM'ye girmesiyle

yüzde 9'a ulaştı. 23. Dönem Meclisi'nde 34 yıl aradan sonra kadınlar yönetimde ilk kez yer alıyor. 1973'te Meclis Başkan Vekilliği yapan Nermin Neftçi'den sonra Meral Akşener ve Güldal Mumcu, TBMM Meclis Başkan Vekilliğine seçildi. TBMM'de yer alan kadın milletvekillerinin sayısı 1935'de 18, 1939'da 15, 1943'te 16, 1946'da 9, 1950'de 3, 1954'te 4, 1957'de 7, 1961'da 3, 1965'te 8, 1969'ta 5, 1973'te 6, 1977'de 4, 1983'te 12, 1987'de 6, 1991'da 8, 1995'da 13, 1999'da 22, 2002'de 24 ve 2007'de 50 oldu.

Türk Kadınlar Birliği'nin Mücadelesi

1923'te Nezihe Muhittin'in başkanlığında Kadınlar Halk Fırkası kuruldu. Amacı "kadının içtimai, iktisadi ve bilahare siyasi sahalarda haklarını inkişafını temin etmek"ti. Partiye izin verilmedi ve kapatıldı. Bunun üzerine kadınlar Cumhuriyet'in ilanından sonra, 1924'te Türk Kadınlar Birliği'ni kurdu. 1927'de Birliğin tüzüğüne siyasal haklar sağlamayı amaçlayan bir maddeyi ekleyerek kabul ettirdiler ve aynı yıl yapılacak seçimlere katılmak için birlik içinde tartıştılar. Konuyu basında da gündeme getirmelerine rağmen, Anayasa'da kadınların seçime katılmalarını sağlayacak hükmün olmaması gerekçesiyle istekleri gerçekleşmedi.

Tek parti, 17 kadın vekil

1930 Belediye Kanunu, 1933'te de Köy Kanunu'ndaki değişiklikler yerel yönetimler için seçme-seçilme hakkını aldılar. Kadınların ilk kez katıldığı 1935 yılı seçimleri, iki dereceli seçim sistemi ve tek parti olarak Cumhuriyet Halk Fırkası'nın (CHF) bulunduğu bir ortamda yapıldı. Daha önceki seçimlerde olduğu gibi bu seçimlerde de büyük ölçüde kadın ve erkek adaylar parti

üst kademeleri tarafından belirlendi. Seçimlere kadınların ilgisi ve katılımı oldukça fazlaydı. Özellikle İstanbul, Ankara ve İzmir gibi büyük şehirlerde katılım oranı yüzde 80'lere varmıştı ve söz konusu şehirlerde oy verenlerin yüzde 48'e yakınının kadınlardan meydana geldiği ifade ediliyordu. Seçimlerde 17 kadın, bir yıl sonraki ara seçimlerde de bir kadın olmak üzere toplam 18 kadın milletvekili TBMM'ye girdi.

Töre Kurbanı Güldünya Tören'in Adı Bitlis'te Kurulacak Kadın Derneğinde Yaşatılacak Aile meclisinin kararıyla abisi tarafından 25 Şubat 2004 günü İstanbul'da hunharca katledilen Güldünya Tören'in adı, Bitlis'te kurulma aşamasındaki bir kadın derneğine verilecek.

Aile meclisinin kararıyla abisi tarafından 25 Şubat 2004 günü İstanbul'da hunharca katledilen Güldünya Tören'in adı, Bitlis'te kurulma aşamasındaki bir kadın derneğine verilecek. Van Kadın Derneği'nin (VAKAD) Bitlis'te geçtiğimiz yıl verdiği eğitimlerin ardından Bitlisli kadınlar tarafından uzun süren araştırma ve çalışmalarından sonra kurulma aşamasına gelen derneğin adının "Güldünya Kadın Derneği" olacağı belirtildi.

Amaçları, hedefleri ve gelecekte yapmayı düşündükleri projelerle ilgili açıklama yapan Güldünya Kadın Derneği gönüllüleri, ilk etapta Bitlisli kadınların sosyal ve ekonomik olarak topluma kazandırılması için çalışmalar yapacaklarını söyledi.

Derneğin adı ile ilgili olarak bir açıklama yapan "Güldünya Kadın Derneği" gönüllülerinden Birsen Yaşar, 5 yıl önce katledilen Güldünya Tören'in adının yaşatılması gerektiğine inandıklarını belirterek, "Güldünya, bizim kızımızdır. Kızımıza sahip çıkacağız. Kadınlarımızı 4 duvar arasından kurtararak, onlara toplumda bir yerleri olduğunu anlatmak istiyoruz. Onları ailelerine ve kendilerine katkı yapabilecek duruma getirmeyi amaçlıyoruz." dedi.

Güldünya Kadın Derneği gönüllüsü ve Bitlis Belediyesi Meclis Üyesi Mine Şerefhanoglu ise yapacakları çalışmaların gönüllülük esaslı olduğunu, toplumda dini, dili, ırkı ne olursa olsun bütün kadınlara yönelik olacağını söyledi. Kadınların günlük hayatta yaşadıkları zorlukları kendilerine bir kader olarak görmelerine şiddetle karşı çıktığını belirten Şerefhanoglu, "Bitlisli kadınlar yıllardır ciddi ekonomik, sosyal ve kültürel baskı altında kaldı. Toplumun değişmesinde ve gelişmesinde önemli bir dinamik olan kadınların kendilerini değiştirerek ve geliştirerek yaşadıkları toplumu da değiştireceklerini ve geliştireceklerine inanıyorum. Bu amaçla

kadınlarımıza haklarını anlatarak, onları düşünmeye, düşündükçe de geliştirmeye ve nihai hedef olarak da sosyal, ekonomik ve kültürel hayatın ayrılmaz bir parçası haline getirmeyi planlıyoruz." diye konuştu.

Bitlis'in Güroymak ilçesine bağlı Budaklı köyünde yaşayan Güldünya Tören, teyzesinin damadının tecavüzüne uğrayarak hamile kalmış, kardeşleri tarafından, ailenin "namusunu" temizlemek için 25 Şubat 2004'te kaçtığı İstanbul'da bulunarak öldürülmüştü.

TÜRK KADINLAR BİRLİĞİ Haber Bülteni

Türk Kadınlar Birliği Adına Sahibi

Av. Sema Kendirci (Genel Başkan)

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Zeliha Doğan Yeşil

Adres

Tunus Caddesi, Çim Apt.

81/2 Kavaklıdere / ANKARA

Tel: (0312) 467 17 70

Faks: (0312) 467 93 05

Dizgi - Baskı

Karınca Yayınları

Bankacı Sokak 4/7 Kavaklıdere / ANKARA

Tel: (0312) 418 69 72 Faks: (0312) 418 69 73

AYLIK HABER BÜLTENİ

PARA İLE SATILMAZ